

Bemærkninger til lovforslaget

Generelle bemærkninger

Danmarks Riges Grundlovs § 75 foreskriver

»Stk. 1. Til fremme af almenvellet bør det tilstræbes, at enhver arbejdsduelig borger har mulighed for arbejde på vilkår, der betrykker hans tilværelse.

Stk. 2. Den, der ikke selv kan ernære sig eller sine, og hvis forsørgelse ikke påhviler nogen anden, er berettiget til hjælp af det offentlige, dog mod at underkaste sig de forpligtelser, som loven herom påbyder.«

Folketingsflertal og regeringer har forsynet sig stærkt mod denne grundlovsbestemmelse. Især i perioden siden sommeren 1974, da folketingsflertallet lod storarbejdsløshed udbryde (venstre med følgepartier, fordi de ikke fattede situationens alvor – socialdemokratiet, fordi de mente herigenem at opnå taktiske fordele til at gøre livet besværligt for Hartlingregeringen).

Kravene i grundlovens § 75 opfyldes bedst ved tilvejebringelse af et sundt økonomisk grundklima for arbejdslivet i Danmark, så enhver, der ønsker at sætte noget ind på det, også i løbet af få dage kan skaffe sig et stykke arbejde. Fremskridtspartiet har gang på gang i enkeltheder redegjort for, hvordan det kan ske. For eksempel i dagsordensforslag den 31. maj 1976 (se Folketingstidende 1975-76, forhandlingerne sp. 10696), i Fremskridt 1976-10 side 14, 1976-12 side 3 og 1977-3 side 10-11. Det skete også ved den i august 1976 fremlagte syv punkt Z-plan (Fremskridt 1976-15 side 6-7), ved den i beslutningsforslag nr. B 61 af 22. august 1977 om afskaffelse af arbejdsløsheden og tilbagebetaling af udlandsgælden (se Folketingstidende 1976-77, 2. samling, forhandlingerne sp. 5902 og 5917 samt tillæg A sp. 5361) indeholdte beskæftigelsesplan, ved »Redningsplanen for Danmark« af september 1979 og ved partiets 1149 ændringsforslag til 1980-finansloven. Den eneste ideelle løsning på arbejdsløshedsproblemet er at lempe de offentlige omkostninger og de offentlige restriktioners tryk på erhvervsvirksomhederne i tilstrækkelig grad til, at de bliver så konkurrencedygtige, at de alene i

kraft heraf kan beskæftige alle, der melder sig på arbejdsmarkedet.

Så længe folketingsflertallet imidlertid mangler mod og handlekraft til at afskaffe arbejdsløsheden, er det vigtigt at nygennemtænke de fra 1960ernes begrænsede forestillingsverden stammende lovbestemmelser om arbejdsløshedsdagpenge og arbejdsformidling. De seneste års hårde anskuelsesundervisning har nok overbevist næsten alle om, at gældende love er behæftet med meget alvorlige fejl og mangler i deres grundstruktur. Lapperier hist og pist er derfor ikke nok. Vi må søge at hjælpe hinanden for at nå de bedst mulige resultater og glemme eksisterende antipatier for at finde frem til den trivselsmæssigt og samfundsøkonomisk mindst uholdbare helhedsløsning på problemerne. Det kan ikke nytte noget at stille absolutte idealkrav til en nyordning. Kriteriet for stillingtagen er, at nye grundlæggende principper på området må antages at kunne udformes sådan, at der herved skabes et udgangspunkt for, at resultatet kan blive mindre dårligt end det gældende, som stammer fra VKR-flertalsregeringen, og som utvivlsomt var baseret på, at man ikke ville opleve en gentagelse af 1930'ernes ulykker. Man overså blot, at nutidens samfund er et helt andet end Stauningtidens.

Nærværende lovforslag udtrykker en mulig nytænkning, baseret på menneskehedens urgamle erfaring: »Arbejde adler«.

Det værste ved arbejdsløsheden – både for den enkelte og for samfundsøkonomien – er lediggangen. Ved at lade folk gå arbejdsløse i måned efter måned nedbrydes de og deres familier. Forringet selvtillid og selvtægtelse er ofte følgen af at drive uvirksom omkring og føle sig overflødig. Det udløser ofte alkoholmisbrug og skænderier i hjemmet. Mange arbejdsløse er bitre, sårbare og plages af skyldfølelse. Til tider kan de være opfarende, til andre sløve. Begge dele er lige slemt. Og det hele skyldes, at de har mistet det holdepunkt i livet at gå på arbejde dagligt. Arbejdsevnen ødelægges ved lang tids fravær fra arbejdsdagens rutine med dens benyttelse, udvikling og ajourholdelse af faglige kvalifikationer. Også tabet af hverdagens fæl-